

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра педагогіки і психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

“ _____ 2016 року
_____ О.Б.Жильцов

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВС(СП).2 ПЕДАГОГІКА СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ**

Напрямок підготовки 6.010102 "Початкова освіта"

Педагогічний інститут

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130854
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2986
(підпис) _____ (підпис) _____
« _____ » _____ 2016 р.

Київ – 2016

Педагогіка сімейного виховання.: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.010102 "Початкова освіта"] / Н.М.Голота. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 р. – 13 с.

Розробники:

ГОЛОТА Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

КАРНАУХОВА Антоніна Валеріївна, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 2 від 7. 09. 2016 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології
_____ Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи
_____ Машовець М.А.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – <i>3 кредити</i>	Галузь знань <i>0101 " Педагогічна освіта "</i>	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки: 6.010102 <i>Початкова освіта</i>		
Модулів –2	Спеціальність (професійне спрямування): Вчитель початкової школи	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
Загальна кількість годин – 108		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«бакалавр»</i>	5-й	
		Лекції	
		22 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Самостійна робота	
60 год.			
МКР 6 год.			
Вид контролю: ПМК			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розвиток у студентів професійного інтересу до питань та проблем виховання дитини віку в сім'ї, усвідомлення важливості та необхідності для формування особистості дитини повноцінної родини, вивчення психолого-педагогічних основ сімейного виховання, тенденцій виховання дитини у сім'ї, місця та ролі сімейного вихователя у виховному полі сім'ї та формування вмінь організовувати освітньо-виховну діяльність з дитиною на основі особистісно-орієнтованої моделі взаємодії з нею.

Основні завдання:

- поглибити професійні знання студентів про педагогіку сімейного виховання як наукову галузь педагогічної науки;
- навчити студентів визначати місце індивідуального виховання в сім'ї в сучасній освітній системі, розуміти його специфічні особливості;
- формування вміння аналізувати та оцінювати виховний потенціал сім'ї, діагностувати психолого-педагогічні основи сімейного виховання;
- формувати вміння розробляти власні технології індивідуального виховання на основі знань про психолого-педагогічні особливості дітей молодшого шкільного віку;
- формувати вміння реалізовувати індивідуально-персонізовану модель педагогічної взаємодії з батьками з метою цілісного педагогічного впливу на дитину.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- педагогіку сімейного виховання як наукову галузь педагогічної науки;
- принципи та стратегії сучасного сімейного виховання;
- специфічні особливості індивідуального виховання в сім'ї;
- значення застосування діагностичних методик для оцінки виховного потенціалу сім'ї.

На основі цих знань повинні бути сформовані **уміння**:

- аналізувати та оцінювати виховний потенціал сім'ї;
- розробляти власні технології індивідуального виховання на основі знань про психолого-педагогічні особливості дітей молодшого шкільного віку;
- реалізувати індивідуально-персонізовану модель педагогічної взаємодії з батьками з метою цілісного педагогічного впливу на дитину.

вміти :

- застосовувати методи діагностики сімей вихованців;
- створювати та застосовувати на практиці стратегії виховного впливу на дитину;
- застосовувати ефективні форми співпраці ДНЗ і родин вихованців;
- здійснювати просвітницьку роботу серед батьків,

що забезпечують формування **компетенцій**:

- *діагностико-прогностичної*, яка забезпечує визначення рівня розвитку дітей, стану педагогічного процесу і завдань освітньо-виховної роботи з дітьми та їх батьками, визначення підсумків власної педагогічної роботи, їх відповідність вимогам часу;

- *організаційно-педагогічної*, яка спрямована на забезпечення використання педагогічно доцільних форм роботи з батьками на основі диференційованого підходу до різних типів сім'ї;

- *комунікативної*, яка забезпечує взаємне орієнтування і узгодження дій для організації спільної результативної діяльності;

- *просвітницької*, що передбачає здійснення психолого-педагогічної просвіти батьків дітей дошкільного віку і забезпечує єдність роботи дошкільного навчального закладу і сім'ї, спрямованої на створення повноцінного виховного потенціалу середовища, сприятливого для становлення самостійної, творчої особистості дитини.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Педагогіка сімейного виховання як галузь педагогічної науки

Тема 1. Предмет, завдання і методи педагогіки сімейного виховання.

Тема 2. Особливості професії сімейного вихователя.

Змістовий модуль II. Сім'я як соціальний інститут становлення та розвитку особистості людини

Тема 3. Особливості становлення та розвитку інституту сім'ї в Україні.

Тема 4. Характеристики сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку.

Тема 5. Принципи та стратегія сучасного сімейного виховання.

Тема 6. Виховний потенціал сім'ї.

Тема 7. Організація освітньо-виховного процесу в умовах індивідуального виховання

Змістовний модуль III. Педагогічна взаємодія з батьками в умовах індивідуального виховання.

Тема 8. Психолого-педагогічні основи взаємодії з різними типами сімей.

Тема 9. Роль сімейного вихователя в підвищенні педагогічної культури батьків.

Тема 10. Зарубіжний досвід педагогічної взаємодії з сім'єю в умовах індивідуального виховання.

Тема 11. Педагогічна взаємодія з батьками у підготовці дітей до школи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	с	мкр	с.р.		л	с	мкр	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль											
Змістовий модуль 1. Педагогіка сімейного виховання як галузь педагогічної науки											
Тема 1. Предмет, завдання і методи педагогіки сімейного виховання.	13	2			11						
Тема 2. Особливості професії сімейного вихователя.	13	2			11						
Модульний контроль	2			2							
Разом за змістовим модулем 1	28	4		2	22						
Змістовий модуль 2. Сім'я як соціальний інститут становлення та розвитку особистості людини											
Тема 3. Особливості становлення та розвитку інституту сім'ї в Україні.	4	2			2						
Тема 4. Проблеми сімейного виховання у спадщині класиків педагогічної думки	6		2		4						
Тема 5. Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку.	4	2			2						
Тема 6. Сім'я як осередок входження дитини в соціальне довкілля.	4		2		2						
Тема 7. Принципи та стратегія сучасного сімейного виховання.	2	2									
Тема 8. Особливості виховання дітей молодшого шкільного віку у різних типах сімей.	6		2		4						
Тема 9. Виховний потенціал сім'ї.	4	2			2						
Тема 10. Роль батька й матері у вихованні дитини.	4		2		2						
Тема 11. Виховання дитини одним із батьків.	6		2		4						

Тема 12. Організація освітньо-виховного процесу в умовах індивідуального виховання.	2	2											
Тема 13. Організація різних видів діяльності дитини в в сім'ї.	6		2		4								
Модульний контроль	2			2									
Разом за змістовим модулем 2	50	10	12	2	26								
Змістовий модуль 3. Педагогічна взаємодія з батьками в умовах індивідуального виховання													
Тема 14. Психолого-педагогічні взаємодії з різними типами сімей.	2		2										
Тема 15. Методи вивчення виховання дитини в сім'ї.	8			4	4								
Тема 16. Роль сімейного вихователя в підвищенні педагогічної культури батьків.	2		2										
Тема 17. Моделі виховного процесу для батьків та їх порівняльна характеристика.	4			2	2								
Тема 18. Зарубіжний досвід педагогічної взаємодії з сім'єю в умовах індивідуального виховання.	4	2			2								
Тема 19. Педагогічна взаємодія з батьками у підготовці дітей до школи.	4	2			2								
Тема 20. Єдність батьків та сімейного вихователя у вирішенні завдань і підготовки дитини до школи.	4		2		2								
Модульний контроль	2			2									
Разом за змістовим модулем 3	30	8	8	2	12								
Усього годин	108	22	20	6	60								

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблеми сімейного виховання у спадщині класиків педагогічної думки.	2
2.	Сім'я як осередок входження дитини в соціальне довкілля.	2
3.	Особливості виховання дітей молодшого шкільного віку у різних типах сімей.	2
4.	Роль батька й матері у вихованні дитини.	2
5.	Виховання дитини одним із батьків.	2
6.	Організація різних видів діяльності дитини в сім'ї.	2
7.	Методи вивчення виховання дитини в сім'ї.	4
8.	Моделі виховного процесу для батьків та їх порівняльна характеристика.	2
9.	Єдність батьків та сімейного вихователя у вирішенні завдань і підготовки дитини до школи.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Розробити схему «Взаємозв'язок педагогіки сімейного виховання з іншими науками». Розробити глосарій основних понять педагогіки сімейного виховання.	12	10
2.	Створити образні моделі різних типів сім'ї. Напишіть анотації на три посібники, які на Ваш погляд, мають бути настільними книгами для батьків.	10	10
3.	Охарактеризуйте проблеми виховання, які вирішували Ваші батьки стосовно Вас. Результати оформіть у вигляді міні-реферату. Підготувати консультацію для батьків про організацію харчування дитини молодшого шкільного віку.	16	10
4.	Розробіть модель розвивального середовища для дитини молодшого шкільного віку в сім'ї. Визначте педагогічні правила заохочення та покарання дитини в сім'ї.	12	10
5.	Розробіть план консультації для батьків «Як підготувати дитину до школи».	10	5

	Усього	60	45
--	--------	----	----

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Педагогіка сімейного виховання як галузь педагогічної науки			
Тема 1. Предмет, завдання і методи педагогіки сімейного виховання. (10 год.)	лекційне заняття, модульний контроль.	10	I-II
Тема 2. Сім'я як соціальний інститут становлення та розвитку особистості людини. (10 год.)	лекційне заняття, модульний контроль.	10	II-III
Змістовий модуль 2. Сім'я як соціальний інститут становлення та розвитку особистості людини.			
Тема 3. Принципи та стратегія сучасного сімейного виховання. (14 год.)	лекційне заняття, модульний контроль.	10	III-IV
Тема 4. Організація освітньо-виховного процесу в умовах індивідуального виховання. (10 год.)	лекційне заняття, модульний контроль.	10	IV-V
Змістовий модуль 3. Педагогічна взаємодія з батьками в умовах індивідуального виховання			
Тема 5. Педагогічна взаємодія з батьками у підготовці дітей до школи. (10 год.)	лекційне заняття, модульний контроль.	5	V-VI

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (POWER POINT – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, психодіагностика, ділові ігри, тренінги.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування, підсумкова письмове тестування, звіт, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестове опитування.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Макс. балів
Форми роботи	Змістовий модуль № 1		Змістовий модуль № 2					Змістовий модуль № 3				
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	11
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Семінарські заняття			11	11	11	11	11	11	11	22	11	110
Самостійна робота	10	10	10	10				5				45
МКР	25		25					25				75
ІНДЗ	30											30
Всього	241 б. РК – 2,41											241

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним	не зараховано з обов'язковим повторним

		вивченням дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	----------------------	----------------------

10. Методичне забезпечення

1. опорні конспекти лекцій;
2. навчальні посібники;
3. робоча навчальна програма;
4. збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
6. завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни *«Педагогіка сімейного виховання»*.

11. Рекомендована література:

Базова:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: Особистісно-орієнтований підхід: У 2-х кн. – К., 2003. – Кн. 1. – 280 с. (бібліотека імені В.І.Вернадського).
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка родинного виховання: навч. посіб. / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2006.- 324 с. (бібліотека Інституту).
3. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання : навч. посіб. / Л.М. Маценко. – вид. 2-ге, доп., перероб. – К.: НАККІм, 2011. – 293 с. Електронний ресурс: elibrary.nubip.edu.ua/9908/1/Masenko_Posibnuk.pdf
4. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка / В.О.Сухомлинський. – К.: Рад. шк., 1978. (бібліотека Інституту).

Допоміжна:

5. Нельсен Дж. Воспитание без наказания : 1001 решение проблем воспитания. Дж. Нельсен, Л.Лот, С. Глен. – Мн.:ИнтерДайджест, 1997. – 384 с. (бібліотека Інституту).
6. Радчук Г.К. Сімейне виховання. Освітній тренінг для батьків: навчально-методичний посібник / Г.К. Радчук, Тіунова О.В. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 120 с. (бібліотека кафедри педагогіки і психології).
7. Фіцула М.М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М. Фіцула. – К. : Академія,2000. – 544 с. (бібліотека Інституту).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка сімейного виховання»

Разом: 108 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота - 60 год., МКР – 6 год.

Модулі	Змістовий модуль		Змістовий модуль				Змістовий модуль				
Назва модуля	Модуль I. Педагогіка сімейного виховання як галузь педагогічної науки		Модуль II. Сім'я як соціальний інститут становлення та розвитку особистості людини				Модуль III. Педагогічна взаємодія з батьками в умовах індивідуального виховання				
Кількість балів за модуль	47 балів		116 балів				78 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій 11 балів	Предмет, завдання і методи педагогіки сімейного виховання (1 бал)	Особливості професії сімейного вихователя (1 бал)	Особливості становлення та розвитку інституту сім'ї в Україні (1 бал)	Характеристики сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку (1 бал)	Принципи та стратегія сучасного сімейного виховання (1 бал)	Виховний потенціал сім'ї (1 бал)	Організація освітньо-виховного процесу в умовах індивідуального виховання (1 бал)	Психолого-педагогічні взаємодії з різними типами сімей (1 бал)	Роль сімейного вихователя в підвищенні педагогічної культури батьків (1 бал)	Зарубіжний досвід педагогічної взаємодії з сім'єю в умовах індивідуального виховання (1 бал)	Педагогічна взаємодія з батьками у підготовці дітей до школи (1 бал)
Теми семінарських занять 110 балів			Проблеми сімейного виховання у спадщині класиків педагогічної думки (11 балів)	Сім'я як осередок виховання дитини в соціальному довіллі (11 балів)	Особливості виховання дітей молодшого шкільного віку у різних типах сімей (11 балів)	Роль батька й матері у вихованні дитини (11 балів)	Виховання дитини одним з батьків (11 балів)	Організація різних видів діяльності дитини в різних видах діяльності в сім'ї, одним із батьків (11 балів)	Методи вивчення виховання дитини в сім'ї (22 бали)	Моделі виховного процесу для батьків та їх порівняльна характеристика (11 балів)	Єдність батьків та сімейного вихователя у вирішенні завдань і підготовки дитини до школи (11 балів)
Самостійна робота	20 балів		20 балів				5 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів				Модульна контрольна робота 25 балів				
Підсумковий контроль	ПМК										

$K = 241 : 100 = 2,41$

Студент набрав 241 балів

Розрахунок $241 : 2,41 = 100$ Оцінка за шкалою: А